

ΠΟΡΕΙΑ ΜΕΤ' ΕΜΠΟΔΙΩΝ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

2015: Η καταστροφική αποτυχία της Ευρώπης να ανταποκριθεί στις ανάγκες των προσφύγων και των μεταναστών

«Όταν ρωτάω τους ανθρώπους γιατί διακινδυνεύουν τη ζωή τους με αυτόν τον τρόπο, παίρνω την ίδια απάντηση κάθε φορά: "δεν υπάρχει άλλη επιλογή". Οι άνθρωποι αυτοί γνωρίζουν τους κινδύνους, ωστόσο παίρνουν το ρίσκο. Μας λένε ότι θα προτιμούσαν να πνιγούν αναζητώντας την ασφάλεια και την ελευθερία από το να μείνουν στην πατρίδα τους ή στη Λιβύη, όπου δεν αξίζει να ζει κανείς.» – Συντονιστής επείγουσας παρέμβασης των Γιατρών Χωρίς Σύνορα στο σκάφος MY Phoenix

Το 2015 θα μείνει στην ιστορία ως η χρονιά που η Ευρώπη απέτυχε καταστροφικά στην ευθύνη της να ανταποκριθεί στην επείγουσα ανάγκη για βοήθεια και προστασία πάνω από ενός εκατομμυρίου ανδρών, γυναικών και παιδιών. Όχι μόνο η Ευρωπαϊκή Ένωση και οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις απέτυχαν συλλογικά να καλύψουν τις επείγουσες ανθρωπιστικές και ιατρικές ανάγκες των προσφύγων και των μεταναστών που έφταναν στα εξωτερικά και τα εσωτερικά σύνορα της ΕΕ, αλλά επιπλέον οι πολιτικές και οι ενέργειές τους συνέβαλαν ενεργά στην επιδείνωση της λεγόμενης «προσφυγικής κρίσης» καθώς και της υγείας όσων εγκατέλειπαν τις εστίες τους.

Η απουσία ασφαλών και νόμιμων επιλογών για τη φυγή των ανθρώπων, οι φράχτες με αγκαθωτά συρματοπλέγματα, το κλείσιμο των συνόρων κατά το δοκούν, οι απάνθρωπες συνθήκες υποδοχής και οι πολύπλοκες, διαρκώς μεταβαλλόμενες διαδικασίες καταγραφής, επιδείνωσαν τις ήδη άθλιες συνθήκες που επιβάλλονται σε χιλιάδες ανθρώπους που προσπαθούν να γλιτώσουν από τον πόλεμο, τη φτώχεια και την καταπίεση, με αποτέλεσμα να γίνεται πιο επικίνδυνη η φυγή και να αυξάνεται η δυστυχία όσων μετακινούνται.

Στη διάρκεια της χρονιάς, οι Ευρωπαίοι ηγέτες, με ορισμένες αξιοσημείωτες εξαιρέσεις, έχτισαν τα τείχη τους, φυσικά και μεταφορικά, όλο και ψηλότερα. Όμως, όπως δείχνουν οι αριθμοί των αφίξεων, όσο εξακολουθεί να υπάρχει πόλεμος, ανασφάλεια, φτώχεια και καταπίεση σε ολόκληρη την υφήλιο, οι άνθρωποι θα αναζητούν τρόπους να διαφύγουν, παρά τους κινδύνους ή τις προκλήσεις της πορείας μετ' εμποδίων που έχουν μπροστά τους.

ΒΑΣΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Ποσοτικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά της μετακίνησης των ανθρώπων:

- Από την 1η Ιανουαρίου έως τις 31 Δεκεμβρίου, υπολογίζεται ότι 1.008.616 άνθρωποι διέφυγαν στην Ευρώπη.
- Το 84% προερχόταν από τις 10 κυριότερες χώρες προέλευσης προσφύγων, με το 49% να προέρχεται από τη Συρία, το 21% από το Αφγανιστάν και το 9% από το Ιράκ.
- Το 17% ήταν γυναίκες και το 25% ήταν παιδιά ηλικίας κάτω των 18.

Επιπτώσεις των μεταναστευτικών πολιτικών της Ευρώπης στην υγεία των ανθρώπων αυτών:

Από την 1η Ιανουαρίου έως τις 15 Δεκεμβρίου 2015, οι ομάδες των Γιατρών Χωρίς Σύνορα πραγματοποίησαν σχεδόν 100.000 ιατρικές συνεδρίες σε πρόσφυγες και μετανάστες στην Ιταλία, την Ελλάδα, τα Βαλκάνια και πάνω σε σκάφη έρευνας και διάσωσης στη Μεσόγειο. Από τον Μάιο έως τον Δεκέμβριο του 2015, οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα διέσωσαν και βοήθησαν 23.747 πρόσφυγες και μετανάστες στη θάλασσα. Οι ομάδες των Γιατρών Χωρίς Σύνορα διαπίστωσαν τις επιπτώσεις του τρομερού ταξιδιού, της βίας και της απουσίας βασικής βοήθειας στη σωματική και ψυχική υγεία των ανθρώπων και φρόντισαν τα σωματικά και ψυχολογικά τραύματα. Τα περισσότερα από τα προβλήματα υγείας για τα οποία παρείχαν περίθαλψη οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα θα μπορούσαν να είχαν προληφθεί εύκολα εάν τα κράτη-μέλη της ΕΕ είχαν μεριμνήσει για ασφαλή δίοδο και υποδοχή που να ανταποκρίνεται στα ανθρωπιστικά πρότυπα.

Οι ιατρικές ομάδες των Γιατρών Χωρίς Σύνορα στην Ελλάδα και τη Σερβία περιέθαλψαν 12.214 ασθενείς για προβλήματα υγείας που σχετίζονταν με τραύματα, αριθμός που αντιστοιχεί στο 18% όλων των ιατρικών

συνεδριών σε αυτές τις δύο χώρες. Μεταξύ των 408 σοβαρότερων περιστατικών τραύματος, το 70% των ασθενών αυτών ανέφερε ότι υπήρξε θύμα σωματικής βίας, ληστείας ή λεκτικής βίας και εκφοβισμού στη διάρκεια του ταξιδιού του.

Η κινητοποίηση των Γιατρών Χωρίς Σύνορα για τη μετανάστευση στην Ευρώπη:

Το 2015, οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα υπολογίζεται ότι δαπάνησαν **31,5 εκατομμύρια ευρώ** και διέθεσαν **535 εργαζομένους** προκειμένου να ανταποκριθούν στις ανάγκες των προσφύγων και των μεταναστών στην Ευρώπη:

- 45 εργαζόμενοι των Γιατρών Χωρίς Σύνορα και 11,5 εκατομμύρια ευρώ διατέθηκαν για την πραγματοποίηση επιχειρήσεων έρευνας και διάσωσης με τρία σκάφη στη Μεσόγειο.
- Επιπλέον, 489 εργαζόμενοι και 20 εκατομμύρια ευρώ διατέθηκαν για την κάλυψη των ανθρωπιστικών αναγκών των προσφύγων και των μεταναστών στην Ιταλία και την Ελλάδα, τα Βαλκάνια και τις χώρες προορισμού τους.

Το θαλάσσιο ταξίδι: θάνατος, βία και δυστυχία στη θάλασσα

«Έμεινα τρεις μήνες στην Τρίπολη. Δεν έχω λόγια να περιγράψω τη ζωή μου εκεί. Είναι το χειρότερο μέρος στον κόσμο. Μας μεταχειρίζονταν σαν ζώα. Είχαν χωρίσει τις γυναίκες από τους άντρες και κάθε μέρα έπαιρναν μία από εμάς για να ικανοποιήσουν τις ορέξεις τους. Ποιος θέλει να μείνει στη Λιβύη κάτω από αυτές τις συνθήκες; Δεν θέλω να κακοποιηθώ ξανά! Οπότε δεν είχαμε άλλη επιλογή. Είναι αλήθεια, ξέραμε ότι μπορεί να πεθάνουμε στη θάλασσα, ήταν όμως η επιλογή μας.» - Γυναίκα από την Ερυθραία, στο σκάφος έρευνας και διάσωσης Bourbon Argos, Ιούλιος 2015

Το 2015 ήταν η πιο πολύνεκρη χρονιά στη Μεσόγειο σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία, καθώς τουλάχιστον 3.771 άνθρωποι πέθαναν στις ακτές της Ευρώπης. Χωρίς πολιτική βούληση για την παροχή ασφαλών και νόμιμων εναλλακτικών στο θαλάσσιο ταξίδι του θανάτου, η Ευρωπαϊκή Ένωση και οι ευρωπαϊκές κυβερνήσεις ουσιαστικά έσπρωξαν πάνω από 1 εκατομμύριο ανθρώπους στα χέρια των διακινητών και σε υπερφορτωμένα σκάφη με προορισμό την Ευρώπη.

Τον Μάιο, μετά το τέλος της επιχείρησης Mare Nostrum¹, οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα πήραν τη χωρίς προηγούμενο απόφαση να ξεκινήσουν επιχειρήσεις έρευνας και διάσωσης στην κεντρική Μεσόγειο και μέχρι τον Ιούνιο είχαν θέσει σε ετοιμότητα τρία σκάφη. Στους σχεδόν οκτώ μήνες που χρησιμοποιήθηκαν, τα σκάφη Bourbon Argos, Dignity I και MY Phoenix (το τελευταίο σε συνεργασία με τη MOAS) διέσωσαν 20.129 ανθρώπους στην κεντρική Μεσόγειο και πρόσφεραν βοήθεια σε χιλιάδες άλλους που μεταφέρθηκαν από άλλα σκάφη διάσωσης. Επίσης, οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα, σε συνεργασία με την Greenpeace, ξεκίνησαν τις δραστηριότητες θαλάσσιας διάσωσης στο Αιγαίο στα τέλη Νοεμβρίου και έχουν ήδη προσφέρει βοήθεια σε περισσότερους από 6.000 ανθρώπους τον πρώτο μήνα των επιχειρήσεων.

Βία στη θάλασσα

Οι αναφορές των σκόπιμων πράξεων βίας που διαπράχθηκαν στο Αιγαίο είναι ιδιαίτερα σοκαριστικές. Οι ομάδες των Γιατρών Χωρίς Σύνορα στη Λέσβο και την Κω κατέγραψαν πολλές τέτοιες ιστορίες προσφύγων και μεταναστών σχετικά με ομάδες αγνώστων με καλυμμένα πρόσωπα που είτε τους λήστεψαν είτε πέταξαν τα υπάρχοντά τους στη θάλασσα. Μερικοί ανέφεραν ότι μεγάλα σκάφη είχαν πλησιάσει τις βάρκες τους και προσπάθησαν να τις τρυπήσουν και να τις βουλιάξουν με μακριά κοντάρια, άλλοι περιέγραψαν σκάφη που φαινόταν να ανήκουν στην Ελληνική Ακτοφυλακή τα οποία πέρασαν δίπλα τους χωρίς να τους διασώσουν. Οι ομάδες μας συνεχίζουν να λαμβάνουν τέτοιες

¹ Mare Nostrum ήταν το όνομα της προληπτικής επιχείρησης έρευνας και διάσωσης μεγάλης κλίμακας της Ιταλίας, κατά την οποία διασώθηκαν περισσότεροι από 140.000 άνθρωποι στην κεντρική Μεσόγειο από τον Οκτώβριο του 2014 έως τον Οκτώβριο του 2015.

αναφορές από όσους φτάνουν στα ελληνικά νησιά, και παρόλο που η Ελληνική Ακτοφυλακή έχει αρνηθεί τις κατηγορίες αυτές, δεν έχει γίνει διεξοδική έρευνα ως τώρα.

1. Καλώς ήρθατε στην Ευρώπη

Οι ομάδες των Γιατρών Χωρίς Σύνορα ήταν μάρτυρες σε χιλιάδες συγκινητικές σκηνές στα σημεία άφιξης στην Ιταλία και την Ελλάδα. Οι άνθρωποι φιλούσαν το έδαφος και χοροπηδούσαν ή έκλαιγαν από χαρά και ανακούφιση που επέζησαν από το θαλάσσιο ταξίδι. Ωστόσο, η δοκιμασία τους δεν είχε τελειώσει: οι κακές συνθήκες υποδοχής και η χρόνια έλλειψη πληροφόρησης σε όλη την Ευρώπη είχαν ως αποτέλεσμα σε πολλές περιπτώσεις να μην ικανοποιούνται ούτε οι πιο βασικές τους ανάγκες.

Υποδοχή στην Ελλάδα: από ανύπαρκτη έως απάνθρωπη

«Μένουμε σε μια θρώμικη σκηνή. Δεν κοιμόμαστε σε στρώματα, αλλά σε χαρτόκουτα. Δεν υπάρχουν κουβέρτες, τίποτα, μόνο χώμα. Δεν θέλουμε ούτε να πλησιάσουμε στις τουαλέτες. Το νερό δεν είναι καθαρό, δεν μπορούμε να πλυθούμε. Δεν μπορώ να πιστέψω ότι ζω σε τέτοιες συνθήκες με την οικογένειά μου. Ήμουν δασκάλα και ο άντρας μου ήταν λογιστής. Δείτε πώς είμαστε τώρα. Είναι απάνθρωπο.» – Γυναίκα από τη Συρία, Ελλάδα

Στην Ελλάδα, οι αρχές όχι μόνο δεν κατάφεραν να υλοποιήσουν ένα επαρκές και αξιοπρεπές σύστημα υποδοχής, αλλά επιπλέον εμπόδισαν ενεργά τις ανθρωπιστικές οργανώσεις να παρέμβουν για να καλύψουν τα κενά. Τους τελευταίους μήνες, οι ομάδες των Γιατρών Χωρίς Σύνορα στην Κω, τη Λέσβο και τη Λέρο αγωνίστηκαν για μεγάλο χρονικό διάστημα για να πάρουν τις απαραίτητες άδειες να παρέχουν ανθρωπιστική βοήθεια για να μειωθεί η δυστυχία των νεοεισερχομένων. Στην Κω, για παράδειγμα, όπου καθημερινά έφταναν 200 με 500 άνθρωποι τον Οκτώβριο του 2015, εξακολουθούν να μην υπάρχουν εγκαταστάσεις υποδοχής, ενώ οι τοπικές αρχές συνεχίζουν να αντιδρούν στη δημιουργία οργανωμένων εγκαταστάσεων υποδοχής ή προσωρινής διαμονής.

Αργή καταγραφή με οδυνηρές επιπτώσεις στα ελληνικά νησιά

Οι ελληνικές αρχές δεν κατάφεραν επίσης να προσφέρουν έγκαιρη πρόσβαση σε διαδικασίες καταγραφής και σε πληροφορίες σχετικά με τις διαδικασίες ασύλου και άλλες βασικές υπηρεσίες, με αποτέλεσμα αυξημένο άγχος όταν ο καιρός ήταν καλός και απόλυτο μαρτύριο όταν είχε αέρα και βροχή.

«Έχουμε δει πολλές εγκύους και παιδιά να στέκονται στην ουρά για μέρες στη λάσπη, να γίνονται μούσκεμα από τη δυνατή βροχή χωρίς καμία προστασία, ενώ κάποιοι φορούν μόνο ένα μπλουζάκι. Οι άνθρωποι δεν μπορούν να σταθούν άλλο όρθιοι επειδή τα πόδια τους έχουν πρηστεί, καθώς ήταν βρεγμένα για μέρες. Χωρίς την παρέμβαση των ιατρικών ομάδων ή των εθελοντών μας, η αστυνομία δεν επιτρέπει στους πρόσφυγες να φύγουν από την ουρά για να λάβουν ιατρική φροντίδα. Αυτό είναι τελείως απάνθρωπο.» – Συντονιστής προγράμματος των Γιατρών Χωρίς Σύνορα, Λέσβος

Μεταξύ Ιουνίου και Νοεμβρίου του 2015, τα δύο τρίτα των ασθενών που ζήτησαν φροντίδα στις κλινικές των Γιατρών Χωρίς Σύνορα στην Ελλάδα έπασχαν από λοιμώξεις του αναπνευστικού, δερματικές παθήσεις και τραύματα, που όλα συνδέονταν με τις επικίνδυνες και ανθυγιεινές συνθήκες στις οποίες ζούσαν. Η κατάσταση, που ήταν ήδη ανησυχητική το καλοκαίρι, επιδεινώθηκε με το κρύο και τις βροχές του χειμώνα. Οι ιατρικές ομάδες των Γιατρών Χωρίς Σύνορα στην Ελλάδα παρατήρησαν αύξηση των λοιμώξεων του αναπνευστικού κατά 160% μεταξύ Ιουλίου και Οκτωβρίου του 2015, καθώς ο καιρός επιδεινώθηκε.

Ιταλία: κατάσταση έκτακτης ανάγκης χωρίς τέλος

Καθώς η Ιταλία ήταν σημαντική πύλη για αιτούντες άσυλο και μετανάστες τα τελευταία χρόνια, διαθέτει ένα λειτουργικό σύστημα υποδοχής, το οποίο όμως είναι σε μεγάλο βαθμό ανεπαρκές και δεν ανταποκρίνεται καταλλήλως στις νέες αφίξεις. Κατά κανόνα, όταν φτάνουν στην Ιταλία, οι άνθρωποι τοποθετούνται σε υπερπλήρη κέντρα με δυσχερή πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες, όπως πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια ιατρική περίθαλψη, φροντίδα ψυχικής υγείας, νομική και διοικητική υποστήριξη. Υπάρχει πραγματική έλλειψη καταρτισμένων πολιτισμικών διαμεσολαβητών και διερμηνέων, οι οποίοι θα μπορούσαν να βοηθήσουν τους νεοεισερχομένους να κατανοήσουν τι συμβαίνει γύρω τους και να προσαρμοστούν στη ζωή στην Ευρώπη.

Στο τέλος του 2015, οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα αποχώρησαν από το **Pozzallo CSPA**² στη Σικελία, το οποίο είχε ορίσει η ΕΕ ως ένα από τα hotspot³. Η οργάνωση έκρινε ότι οι εξευτελιστικές και απάνθρωπες συνθήκες στο κέντρο έκαναν τη συνεργασία μεταξύ των Γιατρών Χωρίς Σύνορα και των αρχών απρόσφορη. Στο Pozzallo, προτεραιότητα των αρχών παραμένει η ταυτοποίηση των νεοεισερχομένων και όχι η κάλυψη των ιατρικών και ανθρωπιστικών αναγκών τους, με αποτέλεσμα να είναι εξαιρετικά δύσκολο για τους γιατρούς, τους νοσηλευτές και τους ψυχολόγους να κάνουν τη δουλειά τους.

«Κατέθηκε από το Βουίβο Argos φορώντας ένα μακρύ φόρεμα, τελευταία από 700 μετανάστες, και ήταν μόνη της. Αμέσως καταλάβαμε ότι είχε υποστεί βία όταν διέσχισε την έρημο. Ακόμη, είχε υποστεί ακρωτηριασμό των γεννητικών οργάνων», θυμάται ένας γιατρός που εργάζεται στο Pozzallo. «Ειδοποιήσαμε τις αρχές και ζητήσαμε να σταλεί η Φατιμά σε μια εξειδικευμένη δομή, αλλά δεν πήραμε απάντηση. Η μεγάλη αναμονή στο υπερπλήρες κέντρο του Pozzallo αποσταθεροποίησε κι άλλο την ψυχική της υγεία και έκανε απαραίτητη τη μεταφορά της σε ένα ψυχιατρικό κέντρο. Ήταν μια αποτυχία για εμάς.» – Γιατρός των Γιατρών Χωρίς Σύνορα στη Σικελία, Ιταλία

2. Πορεία μετ' εμποδίων: οι επιπτώσεις των αυθαίρετων συνοριακών πολιτικών στην υγεία

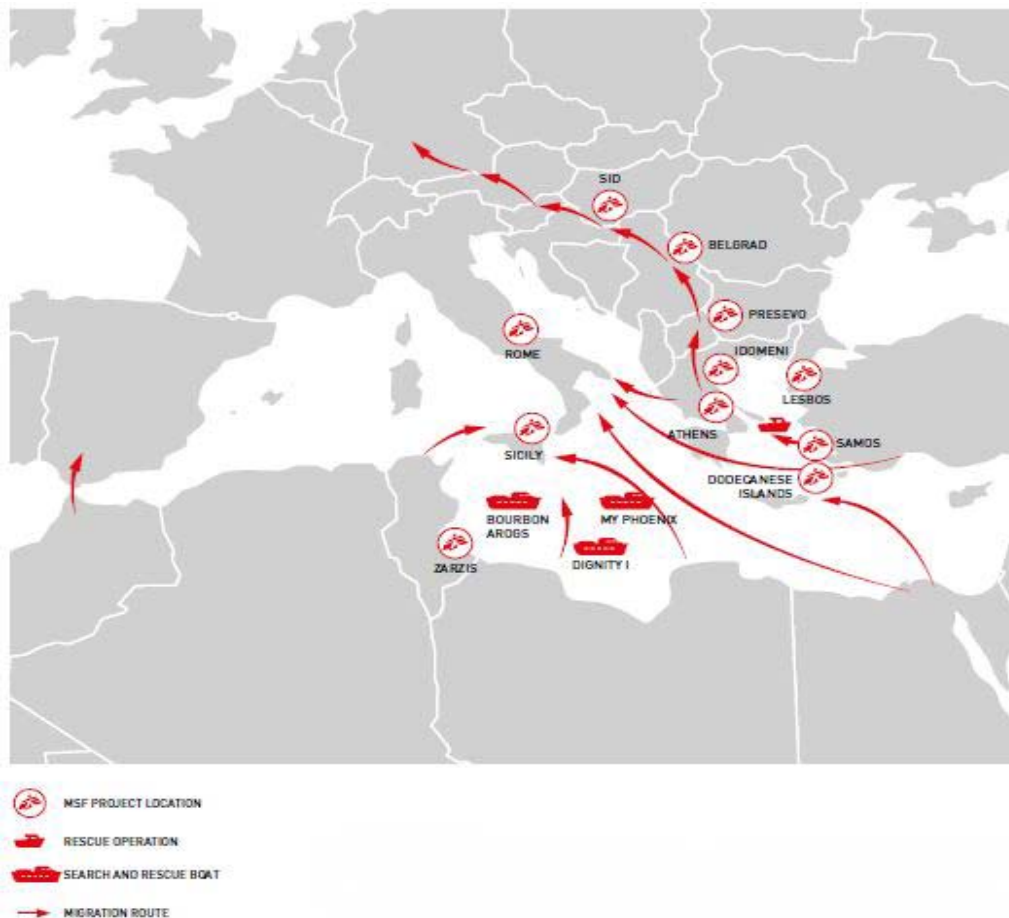
Από τους 851.319 άντρες, γυναίκες και παιδιά που έφτασαν στην Ελλάδα το 2015, η συντριπτική πλειοψηφία μετακινήθηκε για να βρει άσυλο στις χώρες της βόρειας και δυτικής Ευρώπης, στο τέλος της οδού των Βαλκανίων. Αυτός ο δρόμος μπορεί να είναι χερσαίος, αλλά είναι γεμάτος κινδύνους. Όλο το καλοκαίρι, το φθινόπωρο και το χειμώνα του 2015, οι κυβερνήσεις των ευρωπαϊκών κρατών κατά μήκος αυτής της διαδρομής έπαιζαν διαρκώς με την υγεία και την αξιοπρέπεια των μεταναστών, των προσφύγων και των αιτούντων άσυλο ανοίγοντας και κλείνοντας τα σύνορα κατά το δοκούν, χωρίς κατάλληλο σχεδιασμό ή επικοινωνία.

Το 2015, οι μονομερείς και ανεύθυνες αποφάσεις για κλείσιμο των συνόρων και η απουσία συντονισμού μεταξύ των ευρωπαϊκών κρατών δημιούργησαν απίστευτο στρες και επικίνδυνες συνθήκες για χιλιάδες ανθρώπους. Κάθε φορά που έκλειναν κάποια σύνορα, χιλιάδες άνθρωποι υποχρεώνονταν απότομα να σταματήσουν την πορεία τους, παγιδεύονταν αβοήθητοι στην ουδέτερη

² CSPA είναι τα αρχικά του Centro di Soccorso e Prima Accoglienza, του κέντρου πρωτοβάθμιας περίθαλψης και πρώτης υποδοχής του ιταλικού συστήματος υποδοχής. Κατά κανόνα οι νεοεισερχόμενοι στεγάζονται σε αυτά τα κέντρα τις πρώτες μέρες μετά την άφιξή τους.

³ Τα hotspot είναι κέντρα υποδοχής της ΕΕ σε κράτη-μέλη πρώτης γραμμής, όπως η Ιταλία και η Ελλάδα, για τη γρήγορη ταυτοποίηση και λήψη δακτυλικών αποτυπωμάτων των μεταναστών και των προσφύγων. Όσοι αναγνωρίζονται ως πρόσφυγες υποτίθεται ότι επανεγκαθίστανται σε άλλα ευρωπαϊκά κράτη-μέλη, ενώ όσοι χαρακτηρίζονται παράτυποι μετανάστες θα επιστρέφουν στη χώρα προέλευσής τους.

ζώνη, με μικρή ή καθόλου ανθρωπιστική βοήθεια, και αναγκάζονταν να στραφούν σε πιο επικίνδυνες οδούς ή στα χέρια των διακινητών. **Οι περιορισμοί αυτοί κάθε άλλο παρά αναχαίτισαν τη ροή των ανθρώπων που μετακινούνται, και απλώς έκαναν τη φυγή των ανθρώπων προς την ασφάλεια πιο επικίνδυνη, πιο οδυνηρή και πιο ακριβή.**

Σε ολόκληρη την Ευρώπη, η συντριπτική πλειοψηφία των προβλημάτων υγείας για τα οποία παρείχαν περίθαλψη οι ιατρικές ομάδες των Γιατρών Χωρίς Σύνορα θα μπορούσε να είχε αποφευχθεί με ασφαλή δίοδο και κατάλληλες συνθήκες υποδοχής. Στη Σερβία, το 80% των ιατρικών συνεδριών που πραγματοποίησαν οι Γιατροί Χωρίς Σύνορα αφορούσε προβλήματα που συνδέονταν με τις αντιξοότητες του ταξιδιού, όπως παθήσεις του αναπνευστικού (42%), τραύματα και μυοσκελετικά προβλήματα (19%) και δερματικές παθήσεις (9%). Πέρα από τις δυσκολίες που δημιουργεί το κλείσιμο των συνόρων, το ταξίδι από τη νότια στη βορειοδυτική Ευρώπη παραμένει εξαιρετικά επίπονο, κυρίως εξαιτίας της έλλειψης βοήθειας και ανταπόκρισης από τις κρατικές υπηρεσίες και της συχνής βίας.

Όπως είναι αναμενόμενο, οι τραυματικές εμπειρίες του ταξιδιού και το πρόσθετο στρες που δημιουργεί το κλείσιμο των συνόρων έχουν σοβαρές επιπτώσεις στην ψυχική υγεία των ανθρώπων. Όταν τον Ιούλιο δημιουργήθηκε ασφαλής δίοδος από την Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας στη Σερβία, οι άνθρωποι ταξίδευαν κάτω από αξιοπρεπείς συνθήκες, σπάνια γίνονταν θύματα βίας ή αναγκάζονταν να πέσουν στα χέρια των διακινητών και έφταναν στον προορισμό τους σχετικά υγιείς. Αντίθετα, στα τέλη Νοεμβρίου του 2015 στην Ειδομένη, οι ψυχολόγοι των Γιατρών Χωρίς Σύνορα παρατήρησαν σημαντική αύξηση των κρίσεων πανικού και των αποπειρών αυτοτραυματισμού των οποίων γίνονταν μάρτυρες κάθε μέρα, μια άμεση συνέπεια των άθλιων συνθηκών που αντιμετώπιζαν οι άνθρωποι στα σύνορα και της συνεχιζόμενης αβεβαιότητας για το μέλλον τους.

2016: τώρα τι κάνουμε;

Ως ιατρική ανθρωπιστική οργάνωση, οι Γιατροί Χωρίς Σύννορα δεν μπορούμε να επιλύσουμε την παγκόσμια κρίση εκτοπισμού. Ως γιατροί, νοσηλευτές και ψυχολόγοι, στόχος μας είναι να μετριάσουμε τις επιπτώσεις των περιοριστικών πολιτικών στην υγεία και τη ζωή των ασθενών μας. Ωστόσο, η προτεραιότητα που δίνει η Ευρώπη στον έλεγχο των συνόρων, την ασφάλεια και την αποτροπή έναντι της υγείας και της ευζωίας όσων εγκαταλείπουν τις εστίες τους είναι εξαιρετικά δύσκολο να αντιμετωπιστεί. Η Ευρώπη και τα κράτη-μέλη της μπορούν και πρέπει να ενεργήσουν ώστε να θέσουν ως προτεραιότητα τις ζωές των προσφύγων και των μεταναστών. Σε όλα τα προγράμματα των Γιατρών Χωρίς Σύννορα, όλες οι ενδείξεις δείχνουν ότι η κρίση αυτή θα συνεχιστεί και το 2016. Καθώς περισσότεροι από 60 εκατομμύρια άνθρωποι έχουν εκτοπιστεί παγκοσμίως, και η βία και η αστάθεια συνεχίζουν να διώχνουν εκατομμύρια ανθρώπους από τα σπίτια τους, είναι καιρός η Ευρώπη να εγκαταλείψει την προσέγγιση της πορείας μετ' εμποδίων και να αρχίσει να παρέχει βοήθεια και ασφαλή δίοδο στους αιτούντες άσυλο, τους πρόσφυγες και τους μετανάστες που φεύγουν από συνθήκες απόγνωσης.

Επομένως, για το 2016, απευθύνουμε έκκληση στην ΕΕ και τα κράτη-μέλη της να δημιουργήσουν **ασφαλή δίοδο** και, πιο συγκεκριμένα, να κάνουν τα εξής:

- Να εξασφαλίσουν γρήγορα **ασφαλείς και νόμιμους διαύλους για ανθρώπους που ζητούν άσυλο**, συγκεκριμένα επιτρέποντας στους ανθρώπους να υποβάλλουν αίτηση ασύλου στα χερσαία σύνορα, συμπεριλαμβανομένων των χερσαίων συνόρων μεταξύ Τουρκίας και Ελλάδας στον Έβρο. Αυτό περιλαμβάνει επίσης τη **διευρυμένη χρήση των υφιστάμενων επιλογών** και διαδικασιών, όπως, για παράδειγμα, **οικογενειακή επανένωση, χορήγηση θεώρησης εισόδου (βίζα) για ανθρωπιστικούς λόγους, μετεγκατάσταση και επανεγκατάσταση.**
- **Να δημιουργήσουν νόμιμες μεταναστευτικές οδούς** για να μειωθεί η ζήτηση για παράτυπη και επικίνδυνη μετανάστευση μέσω δικτύων διακινητών.

- Να δημιουργήσουν έναν **φιλόδοξο ευρωπαϊκό μηχανισμό έρευνας και διάσωσης** που θα σώζει ζωές στη θάλασσα. Η επιχείρηση αυτή θα πρέπει να ερευνά **προληπτικά** για πλοiάρια που είναι σε κίνδυνο **όσο το δυνατόν πιο κοντά στα σημεία αναχώρησης**. Θα πρέπει να συνοδεύεται από **αξιοπρεπείς διαδικασίες αποβίβασης**, οι οποίες να περιλαμβάνουν ιατρική φροντίδα και εκτίμηση της ευαλωτότητας σε γνωστά εκ των προτέρων σημεία αποβίβασης.
- Να επενδύσουν στην υποδοχή σύμφωνα με τα πρότυπα της ΕΕ και όχι στα αποτρεπτικά μέτρα. Η Ευρώπη πρέπει **να στραφεί από μια προσέγγιση φρουρίου σε μια προσέγγιση υποδοχής** σχεδιασμένη να ανταποκρίνεται στις ανάγκες και τις συγκεκριμένες ευπάθειες των ανθρώπων που φτάνουν στα σύνορά της, ιδιαίτερα στις ιατρικές ανάγκες και τις ανάγκες ψυχικής υγείας τους.
- Ελλείψει ενός λειτουργικού κοινού ευρωπαϊκού συστήματος ασύλου, **να επενδύσουν πιο φιλόδοξα σε προγράμματα επανεγκατάστασης εντός της ΕΕ** και στη δημιουργία **ασφαλούς διόδου** μέσα από την ΕΕ.
- **Να τερματίσουν τις πράξεις βίας** και την κακομεταχείριση από τις κρατικές αρχές.